

Date: 5 December 2002

Time: 2.00pm

Venue: Committee Rooms 3&4, Cardiff Bay

**Title: ADRODDIAD AR SEMINAR YNGL•N Â DYFODOL Y
CRONFEYDD STRWYTHUROL YNG NGHYMURU A GYNHALIWYD YN SIÔR,**

NEUADD Y DREF, ABERTAWE DYDD GWENER, 18 HYDREF 2002

ADRODDIAD AR SEMINAR LLYWODRAETH CYNULLIAD CYMRU YNGL•N Â DYFODOL Y CRONFEYDD STRWYTHUROL

Cynhaliwyd yn Neuadd Siôr, Abertawe ar ddydd Gwener, 18 Hydref 2002

Cyflwyniad a chrynodeb

1. Trefnwyd seminar undydd anffurfiol gan Is-adran Materion Ewropeaidd ac Allanol Cynulliad Cenedlaethol Cymru i roi cyfle i fudd-ddalwyr gael trafodaeth yngl•n â dyfodol y cronfeydd strwythurol. Ymhlith y siaradwyr yr oedd Prif Weinidog Cymru, Rhodri Morgan AC, ac arbenigwyr polisi rhanbarthol Ewropeaidd o Gymru a rhannau eraill o'r Deyrnas Gyfunol (gweler Atodiad A). Daeth oddeutu 60 o wahoddedigion i'r sesiwn. Yn eu plith yr oedd Aelodau o'r Cynulliad, Cynghorwyr, swyddogion llywodraeth leol a Chyrff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad (mae rhestr o'r rhai a oedd yn bresennol yn y sesiwn yn Atodiad B). Yr oedd trafodaethau'r dydd yn canolbwyntio ar y pwysigrwydd o gael partneriaid yng Nghymru i weithio gyda'i gilydd i gael y gorau i Gymru mewn Undeb Ewropeaidd ehangach. Ond ni ddaeth y budd-ddalwyr i farn gadarn yngl•n â pharhad (neu beidio) y lefel bresennol o ymyriad sydd gan yr Undeb Ewropeaidd ym mholisi rhanbarthol Cymru. Tynnwyd sylw gan y rhai a oedd yn bresennol at y ffaith bod gan y cronfeydd strwythurol bwysigrwydd ehangach trwy'r partneriaethau a grëwyd a thrwy'r dulliau gweithredu arloesol y gallent eu meithrin mewn datblygu polisi rhanbarthol. Nodwyd y byddai safbwynt Llywodraeth Cynulliad Cymru a budd-ddalwyr eraill yn sicr o ddatblygu wrth i'r Undeb Ewropeaidd fynd trwy newidiadau gwleidyddol a gweinyddol mawr.

Trosolwg o'r Cyflwyniadau

2. Wrth groesawu'r cynrychiolwyr i'r seminar, eglurodd Gary Davies, Pennaeth yr Is-adran Materion Ewropeaidd ac Allanol, ei bod yn bwysig i Lywodraeth Cynulliad Cymru glywed barn partneriaid yng Nghymru os yw'r Cynulliad am helpu i lunio rhaglen y Deyrnas Gyfunol, ac yn y pendraw rhaglen y Comisiwn Ewropeaidd, ar reoliadau cronfeydd strwythurol a chronfeydd cydlynol y dyfodol. Cefnogwyd hyn gan hwyluswr y seminar, Gareth Williams, a bwysleisiodd mai pwrpas y dydd oedd ystyried

anghenion Cymru ar ôl 2006 yn hytrach na chanolbwyntio'n ormodol ar y rhaglenni presennol.

3. Yn ei anerchiad i'r seminiar, diolchodd Prif Weinidog Cymru, Rhodri Morgan, i'r siaradwyr allweddol gan osod y drafodaeth ar ddyfodol y cronfeydd strwythurol yng nghyd-destun yr her o weld yr Undeb Ewropeaidd yn ehangu. Eglurodd mai pwrpas y diwrnod oedd rhoi cyfle i'r cynrychiolwyr fynegi eu barn, waeth pa mor betrus oedd eu barn. Cyfeiriodd at y newidiadau mawr sy'n digwydd yn yr Undeb Ewropeaidd ym maes diwydiant, gweinyddiaeth a gwleidyddiaeth ar hyn o bryd. Pwysleisiodd y Prif Weinidog y pwysigrwydd o gael deialog rhwng y rhanbarthau yn ogystal â rhwng y rhanbarthau â'r aelod wledydd. Dywedodd iddo gael gwahoddiad gan y Comisiynydd Barnier i fynd i gyfarfod ar gyfer penaethiaid rhanbarthol yn gynnar yn y flwyddyn newydd. Dywedodd y Prif Weinidog ei bod yn bwysig cael gwybod beth yw'r farn sydd yn dod yn amlwg ymhlith budd-ddalwyr Cymru, er y bydd safbwyntiau yn datblygu wrth i amser fynd heibio, ac mae hynny'n tanlinellu'r pwysigrwydd o gael trafodaethau parhaus ynglŷn â'r materion hyn.

Yr Adran Fasnach a Diwydiant

4. Rhoddodd John Neve a David Rawlins, o Gyfarwyddiaeth Polisi Rhanbarthol a Datganoli yr Adran Fasnach a Diwydiant, grynodedd o safbwynt presennol llywodraeth y Deyrnas Gyfunol. Eglurodd John Neve swyddogaeth eu Gweinidogion o arwain ar ddatblygu safbwynt y Deyrnas Gyfunol. Yr oedd hyn yn cynnwys ceisio ystod eang o wahanol safbwyntiau budd-ddalwyr ar hyd y lled y Deyrnas Gyfunol. Bydd ymarfer ymgynghori yn cael ei lansio gan yr Adran Fasnach a Diwydiant cyn bo hir i gyflawni hyn. Dyma rai o'r cwestiynau sylfaenol fydd angen mynd i'r afael â nhw:
 - Sut y gall y cronfeydd strwythurol fynd i'r afael yn well â rhaglen Lisbon
 - Sut i wella effeithiolrwydd y cronfeydd strwythurol a gwerthuso eu heffaith yn well; a
 - Sut i leihau'r fiwrocratiaeth sy'n gysylltiedig â'r cronfeydd strwythurol.
1. Yna rhoddwyd cyflwyniad gan David Rawlins a ddangosodd sefyllfa'r Deyrnas Gyfunol yn ei pherthynas ag Undeb Ewropeaidd ehangach gan ddefnyddio ffigurau yn seiliedig ar Undeb Ewropeaidd o 27. Yr oedd felly yn cynnwys Romania a Bwlgaria er i'r gwledydd hyn gael eu gadael allan o'r Comisiwn yn ei adroddiad diweddaraf ar bolisi cydlynol, (cyfeirnod: COM(2002) 46, 30.1.02). Hefyd yr oedd y cyflwyniad yn tynnu sylw at y gwahaniaethau sydd rhwng rhanbarthau *o fewn* y Deyrnas Gyfunol. O ranbarthau Amcan 1 presennol y Deyrnas Gyfunol, Cernyw yn unig sy'n edrych yn debygol o barhau i fod yn gymwys ar ôl 2006 o dan y meini prawf presennol. Ond o safbwynt yr Undeb Ewropeaidd yn ei chyfarwydd, byddai parhau i ddefnyddio'r meini prawf hynny yn gweld y boblogaeth a oedd yn dod o dan Amcan 1 yn llamu o 84 miliwn yn yr Undeb Ewropeaidd—15 i 183 miliwn. Pwysleisiodd hefyd bod newidiadau eraill, yn ogystal ag ehangu, a allai ddylanwadu ar ffurf y cronfeydd strwythurol. Roedd y dylanwadau hynny yn cynnwys Cynhadledd Rhynglywodraethol 2004 a'r Comisiwn Newydd sydd i'w benodi yn 2004. Ond yr oedd yr Adran Fasnach a Diwydiant yn gobeithio y byddid yn dod i gytundeb ynglŷn â'r cronfeydd strwythurol ôl-2006 ("Rhaglen 2007") erbyn diwedd 2005.
2. Tynnodd yr Adran Fasnach a Diwydiant sylw at yr Iseldiroedd fel yr unig aelod wlad sydd wedi nodi ei sefyllfa'n gadarn hyd yma. Yr oedd hyn yn seiliedig ar roddi arian strwythurol i neb ond aelod wledydd

sydd â Chynnyrch Mewnwladol Crynswth (*GDP*) is na chyfartaledd yr Undeb Ewropeaidd, gan adael yr aelod wledydd eu hunain i ddelio gyda'u rhanbarthau tlotaf. Ond mewn gwrth-gyferbyniad â hyn, dywedwyd bod y Comisiwn eisiau i'r cronfeydd strwythurol barhau i fod ar gael i'r holl aelod wledydd ond gyda mwy o bwyslais ar y rhanbarthau tlotaf. Hefyd codwyd cwestiwn ynglŷn â gallu yr aelod wledydd newydd i ddelio gyda lefelau uchel o arian strwythurol neu gydlynol.

3. Yn dilyn y cyflwyniad, holodd y cynrychiolwyr ynglŷn â diwygio meysydd eraill o bolisiau'r Undeb Ewropeaidd. Credid bod angen gwell synergedd rhwng er enghraifft, cyfundrefn cymorth y gwledydd, diwygio *CAP* a'r polisi rhanbarthol. Hefyd gofynnwyd a ddylid codi lefel cyffredinol yr arian sydd wedi eu neilltuo gan yr Undeb Ewropeaidd ar gyfer cronfeydd strwythurol a chydlynol o'r lefel presennol o 0.45% o Gynnyrch Mewnwladol Crynswth yr Undeb Ewropeaidd. Pe byddai'n cael ei godi, o ble byddai'r arian ychwanegol yn dod. Trafodwyd a oedd ystyriaeth yn cael ei rhoi i "ailwladoli" y cronfeydd strwythurol yn uniongyrchol. (Cadarnhaodd Yr Adran Fasnach a Diwydiant y byddai ymgynghori yn caniatáu budd-ddalwyr i wneud sylwadau ar y mater hwn fel un opsiwn posibl ymhlith llawer). Dywedodd un cynrychiolydd y dylid cymryd i ystyriaeth bwysigrwydd symbolaidd y cronfeydd strwythurol a'r cyfle a ddaeth yn eu sgil i lunio polisiau rhanbarthol mewn ffyrdd arloesol ochr yn ochr ag ystyriaethau cyllid. Soniwyd nifer o weithiau yn ystod y seminar am rôl y cronfeydd fel lifer yng nghyllid y sector cyhoeddus.
4. Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â gostyngiad posibl yn nifer y cronfeydd, dywedodd yr Adran Fasnach a Diwydiant mai'r gwahanol Gyfarwyddebau-Cyffredinol yn y Comisiwn oedd yn gyfrifol am y Gronfa Ddatblygu Rhanbarthol Ewropeaidd (*ERDF*) a Chronfa Gymdeithasol Ewrop (*ESF*). Gall fod tipyn o ffordd i fynd eto cyn y byddir yn debygol o roi unrhyw ystyriaeth i gyfuno'r ddwy gronfa yma.

Canolfan Astudiaethau Strategaeth a Gwerthusiad

5. Rhoddodd Jack Malan, partner yn y Ganolfan Astudiaethau Strategaeth a Gwerthusiad, ei farn bersonol ynglŷn â rhai o'r materion allweddol y dylai budd-ddalwyr yng Nghymru eu hystyried a chynigodd rai sylwadau ar gyfeiriad posibl y cronfeydd strwythurol yn y dyfodol. Tra'n sôn am yr angen i ddysgu oddi wrth y rhaglenni presennol a rhaglenni'r gorffennol, dywedodd ei bod yn anodd mesur "Gwerth Ychwanegol Cymunedol". Hynny yw, ei bod yn anodd mesur canlyniadau cadarnhaol y cronfeydd strwythurol, er enghraifft eu defnydd i feithrin dull mwy strategol o gynllunio economaidd a manteision eraill nad ydynt yn rhai ariannol. Ei asesiad oedd bod y cronfeydd strwythurol wedi gwneud (ac yn dal i wneud) cyfraniad sylweddol at ddatblygiad rhanbarthol, ond bod perfformiad economaidd Cymru yn parhau i fod tu ôl i berfformiad y Deyrnas Gyfunol yn gyffredinol. Efallai bod rhai agweddau negyddol ar y cronfeydd, megis y fiwrocratiaeth, y trefniadau punt am bunt cymhleth a'r diffygion yn rhai o'r rhaglenni llai – rhai o'r meysydd Amcan 2 yn arbennig.
6. Yn fras, eglurodd Jack Malan bod y ddegawd ddiwethaf wedi gweld newid yng nghynllun y rhaglenni cronfeydd strwythurol, wrth iddynt symud oddi wrth ddatblygu isadeiledd tuag at yr amgylchedd cynhyrchiol. Yr oedd hyn yn adlewyrchu bod llai o angen am brosiectau sy'n delio gyda dirywiad diwydiannol a bod cydnabyddiaeth gynyddol o ddatblygu ar raddfa byd eang ac o ddatblygu Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu. Tra'n cytuno â'r farn gyffredinol bod dyfodol Amcan 1 at y dyfodol yn sicr, gyda'r un ffocws ag sydd ganddo ar hyn o bryd (y rhanbarthau tlotaf ar hyd a lled yr Undeb Ewropeaidd), yr oedd arwyddion pendant y byddai'r Amcan 2 diwygiedig yn golygu mwy o hyblygrwydd fel y gellid mynd i'r afael â blaenoriaethau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol.

7. Yng Nghymru, yr oedd Jack Malan o'r farn bod pwysiad y blaenoriaethau yn gywir a bod cyfeiriad strategol rhaglenni Amcan 1 a 2 yn briodol i anghenion Cymru. Ond pwysleisiodd yr angen am brosiectau sydd wedi eu hanelu'n llwyr at gyflawni y nodau strategol. Yn ei brofiad ef yr oedd y rhaglenni mwyaf llwyddiannus ar hyd a lled yr Undeb Ewropeaidd yn tueddu i fod mewn rhanbarthau sy'n croesawu ansawdd bywyd a datblygiad cynaliadwy fel prif amcanion, a lle roedd y rhaglen yn cwmpasu amrywiaeth o fuddiannau, gyda gweinyddu yn cael ei ddatganoli lle bo hynny'n bosib. Dywedodd y byddai'n rhaid i raglenni y dyfodol fynd i'r afael â'r gwaelodlin isel mewn perthynas â rhanbarthau eraill y Deyrnas Gyfunol, gyda segurdd economaidd yn un o'r prif gyfyngiadau ar berfformiad economaidd Cymru a'r posibilrwydd o ddefnyddio'r cronfeydd strwythurol i ddelio gydag eithrio cymdeithasol. Efallai y bydd raid i brosiectau sydd wedi eu bwriadu i fynd i'r afael â'r materion hyn gael eu seilio ar ddyraniad llai o'r cronfeydd strwythurol nag a gafwyd mewn rhaglenni blaenorol. Ond er gwaethaf hyn, gall eu costau cymharol is (o'u cymharu â datblygu isadeiledd) arwain at ganlyniadau da am lai o arian.

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

8. Nododd Tim Hooper rai sylwadau rhagarweiniol ar ran llywodraeth lleol Cymru, gan alw am symleiddio'r rhaglenni yn y dyfodol a'u gwneud yn fwy hyblyg. Hoffai Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru weld rôl rheoleiddio y Comisiwn yn lleihau, gyda'r Comisiwn yn gweithredu yn fwy fel hwylusydd. Yr oedd y Gymdeithas yn annog Llywodraeth y Cynulliad i ddefnyddio'r holl sianeli sydd ar gael, trwy gydweithrediad â Llywodraeth y Deyrnas Gyfunol a thrwy Bwyllgor y Rhanbarthau a chymdeithasau rhanbarthol eraill, yn ogystal â thrwy swyddfa y Cynulliad ym Mrwsel. Mae copi o bapur anffurfiol a gynhyrchwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn Atodiad C.

Addysg a Dysg Cymru, ELWa

9. Dywedodd Teresa Holdsworth y dylid defnyddio polisiau rhanbarthol i fynd i'r afael â'r bwlch sgiliau, o ystyried bod y bwlch rhwng rhanbarthau "gwybodaeth-gyfoethog" a "gwybodaeth-dlawd" yn lledu. Dylai buddsoddi mewn pobl fod yn flaenoriaeth o ystyried y manteision i'r economi wrth roi'r cyfarpar i'r gweithlu gyflawni anghenion busnes. Felly, dylai cronfeydd strwythurol gefnogi gweithgareddau sy'n gostwng y perygl o eithrio cymdeithasol. Gan bwysleisio pwynt a wnaed gan bobl eraill yn ystod y dydd, dywedodd Teresa mor bwysig yw gwerthuso'r rhaglenni presennol wrth roi arweiniad i benderfyniadau at y dyfodol.

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru

10. Gofynnodd Phil Flander a ddylai partneriaid fod yn fwy uchelgeisiol wrth ddefnyddio'r cronfeydd strwythurol i fynd i'r afael â blaenoriaethau cenedlaethol yng Nghymru. Er enghraifft, cryfhau'r cysylltiadau rhwng y cronfeydd strwythurol â'r rhaglen ddeng mlynedd Rhoi Cymunedau'n Gyntaf. Dywedodd y dylid gwneud mwy o ddefnydd o'r cronfeydd strwythurol i fynd i'r afael â blaenoriaethau thematig, er enghraifft Ymchwil a Datblygu, yr amgylchedd a'r economi gwybodaeth, gan wneud defnydd da o Fentrau Cymunedol i archwilio syniadau y gellid wedyn eu prif ffrydio ar ôl 2006.

Crynodeb

11. Wrth grynhoi gweithgareddau'r diwrnod, dywedodd Gareth Williams y cafwyd trafodaethau eang iawn ac yr oedd o gymorth mawr bod y cynrychiolwyr wedi canolbwyntio ar yr ystyriaethau ehangach sy'n ymwneud â'r cronfeydd strwythurol. Ymddangosai fod pawb yn cytuno y byddai Cymru yn parhau i fod angen arian cyhoeddus ar gyfer datblygu rhanbarthol ar ôl 2006. Yr oedd y ddadl ynglŷn â dyfodol y cronfeydd strwythurol yn gyfle i ystyried y cwestiwn beth fyddai'r ffynhonnell orau ar gyfer yr arian yn y dyfodol. Yr oedd yn hanfodol gwneud y gorau o'r rhaglenni presennol; ac roedd angen rhoi sylw manwl i gynllun y rhaglenni yn y dyfodol er mwyn cael cydbwysedd a gwerth ychwanegol, lleihau biwrocratiaeth a sicrhau arfer orau. Caeodd ben y mwdwl ar drafodaethau'r dydd, diolchodd i'r siaradwyr ac awgrymodd y byddai Cymru mewn sefyllfa well i gyflawni ei hamcanion pe byddai'n gallu siarad gyda llais unedig ynglŷn â'i hanghenion ôl 2006.

Materion Ewropeaidd ac Allanol

Hydref 2002